

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO

9.8.2015

**Høring – Ny norsk modell for avtaler om fremme og beskyttelse av investeringer
(investeringsavtaler)**

Norges Kommunistiske Parti(NKP) i Østfold vil med denne høringsuttalelsen komme med fylkespartiets synspunkter på regjeringens, ved Nærings- og fiskeridepartementet, forslag til ny modellavtale for bilaterale investeringsavtaler.

Modellen for investeringsavtaler har regjeringen hentet fra de pågående TTIP- forhandlingene mellom EU og USA. Dette er forhandlinger som føres med stor grad av hemmelighet. Det som er kommet fram skyldes i hovedsak lekkasjer. Forslaget om at investor skal kunne saksøke stater om framtidig profitt «trues», har møtt kraftig folkelig motstand.

De senere årene har vi sett en sterk økning i antall investor-stat søksmål. Antallet saker som vinnes av investorene er også økende. I 2012 vant investorer helt eller delvis i 70 prosent av sakene, mens tallet for 2013 var økt til 85 prosent. Mange av rettsakene har kommet fordi stater har vedtatt lover innenfor helse, sosiale spørsmål og naturvern.

- Phillip Morris har saksøkt Australia og Uruguay fordi landene har vedtatt strengere tobakkslovgivning.
- Det franske selskapet Veolia har saksøkt Egypt fordi minstelønnen i landet ble hevet.
- Da Argentina vedtok prisstopp på strøm og vann, samt innførte restriksjoner på kapitalbevegelser ut av landet, ble landet dømt til å betale erstatning tilsvarende mange milliarder kroner.
- Vedtak i Tyskland om utfasing av atomkraftverk har ført til søksmål på 25 milliarder kroner.

Utkastet til avtale skal sikre fri flyt av privat kapital og er utformet for å ivareta næringslivets behov heter det. Videre heter det at formålet er «bærekraftig utvikling i sine økonomiske, sosiale og miljømessige dimensjoner, og å fremme investeringer på en måte som sikter på et høyt beskyttelsesnivå innen miljø, helse, sikkerhet og arbeidstakerrettigheter i tråd med relevante internasjonalt anerkjente standarder og avtaler på disse områdene...». Østfold NKP finner formuleringene veldig vage. Vi har i kulepunktene overfor vist at multinasjonale konsern faktisk går til sak for å få erstatning nettopp på disse områdene.

I utkast til avtale understrekes det at bedriftenes samfunnsansvar er viktig. Samtidig vil et land ikke kunne kreve at det ansettes et bestemt antall av landets innbyggere, det kan ikke kreves at det kjøpes, brukes eller innrømmes en preferanse for varer som produseres eller tjenester som tilbys på dens territorium, det kan heller ikke kreves å oppnå et bestemt nivå eller en bestemt verdi av forskning og utvikling på sitt territorium. Dette viser at investors behov går foran landets behov for utvikling.

Østfold NKP viser for øvrig til at norske myndigheter satte strenge konsesjonskrav da landets olje- og gasspolitikk ble utformet. Dette skapte mange arbeidsplasser i Norge og utviklet norsk leverandørindustri. Det tilførte det norske samfunnet store økonomiske verdier, som vi ikke hadde hatt om utkastet til investeringsavtaler hadde vært en realitet på norsk kontinentalsokkel.

Regjeringa foreslår at tvistesaker skal avgjøres av et voldgiftstribunal. «Voldgiftstribunalets avgjørelse skal være endelig og forpliktende for partene. Det er ikke anledning til å anke avgjørelser gjort under ICSID-konvensjonen...» Dette fremmer etter vårt syn ikke rettsikkerheten, men vil fremme konsernenes mulighet for milliarderstatninger.

Hva ligger det så i bedriftenes samfunnsansvar? Vi vil trekke frem eksempler fra Norge som viser at dette ofte er floskler. Da Freia AS ble kjøpt opp av Kraft Food fikk selskapet konsesjon, og måtte opprettholde produksjonen i Norge. Da Norge ble EØS-medlem måtte konsesjonsloven avvikles fordi den var i strid med EØS-avtalen. Etter det har mange industriarbeidsplasser ved Freia blitt flagget ut. «Pillefabrikken», Takeda Nycomed, på Elverum er en stor industribedrift som driver med overskudd. Bedriften ble for noen år siden kjøpt opp av japanske interesser. Produksjonen i Norge legges ned i 2015, og flyttes utenlands fordi der er det lavere lønnsnivå. 192 personer mister arbeidet sitt. Da stortingsflertallet i sin tid delprivatiserte Statoil, og godtok EUs olje- og gassmarkedsdirektiv, så godtok man også at Statoil ikke lenger kan brukes politisk. Statoil skal nå agere som et hvilket som helst privat selskap. Det ser vi nå ved nedbemanninger i Norge. Myndighetene har ikke kunnet gjøre noe ved disse nevnte nedbemanninger og utflagging utover å appellere til bedriftenes samfunnsansvar.

NKP i Østfold mener at forslaget fra regjeringen er et angrep på demokratiet, fordi det øker de internasjonale selskapenes makt på bekostning av folkevalgte organer. NKP ber regjeringen trekke forslaget.

Dag Norum, leder

Riitta Berger, sekretær